

LIETUVOS JUODMARGIŲ, ŽALŪJŲ IR ŽALMARGIŲ KARVIŲ ŪKINIO NAUDOJIMO TRUKMĖS GENETINIŲ RYŠIŲ SU EKSTERJERO SAVYBĖMIS TYRIMAI

Jurij Lavrinovič¹, Vida Juozaitienė¹, Judita Žymantienė², Arūnas Juozaitis³, Giedrius Sauliūnas¹, Aurimas Brazauskas¹

¹*Gyvūnų veisimo ir genetikos katedra, Gyvūnų veislinės vertės tyrimų ir selekcijos laboratorija, Lietuvos veterinarijos akademija, Tilžės g. 18, LT-47181 Kaunas; tel. (8~37) 36 36 64, faks. (8~37) 36 24 17; el. paštas: biometrija@lva.lt*

²*Anatomijos ir fiziologijos katedra, Lietuvos veterinarijos akademija, Tilžės g. 18, LT - 47181 Kaunas; tel. (8~37) 36 32 04, faks. 36 24 17; el. paštas: juditaz@lva.lt*

³*Gyvūnų mitybos katedra, Lietuvos veterinarijos akademija, Tilžės g. 18, LT - 47181 Kaunas; tel. (8~37) 36 34 08; el. paštas: biometrija@lva.lt*

Santrauka. Darbo tikslas – nustatyti Lietuvos juodmargių, žalujų ir žalmargių karvių populiacijos ūkinio naudojimo trukmės (laikotarpio nuo pirmojo veršiavimosi iki brokavimo) ir eksterjero bei tešmens požymių genetines koreliacijas, remiantis Valstybinės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro (ŽŪIKVC) 1996–2007 metų duomenų baze. Tirta 232 140 juodmargių, 103 541 žalujų ir žalmargių ūkinio naudojimo trukmės, 6 120 juodmargių, 2 756 žalujų ir žalmargių karvių eksterjero duomenų genetinė koreliacija. Nustatyta, kad karvių ūkinio naudojimo trukmė teigiamai koreliavo su karvių ūgiu, stambumu ir pieniniu tipu, bet neigiamai - su užpakalio kampu. Karvių užpakalinių kojų forma, nagos aukštis bei nagos čiurnos kampas teigiamai koreliavo su ūkinio naudojimo trukmės rodikliu. Teigiami genetiniai ryšiai abiejų populiacijų karvių tarp ūkinio naudojimo trukmės ir tešmens raiščio tvirtumo, tešmens gylis ir spenių ilgio. Visi tirti parametrai buvo statistiškai patikimi ir darė įtaką karvės ūkinio naudojimo trukmei ($p < 0,0001$). Lietuvoje veisiamoms pieninėms karvėms ypač aktuali selekcija pagal pieninį tipą, stambumą, ūgį, užpakalio kampą, kojų formą, nagos aukštį, nagos bei čiurnos kampą, tešmens raiščio tvirtumą ir gylį.

Raktažodžiai: karvės, ūkinio naudojimo trukmė, genetinis įvertinimas, koreliacija.